

ADI FELIXSTOWEKO ZAMAKETARIEI: MUNDUKO MERKATARITZA KOLAPSATU ETA OLENTZEROREN OPARIRIK GABE UTZ ZAITZAKETE

Ingalaterrako Felixstoweko portuko zamaketarien grebak hankaz gora jarri du azken hamarkadetan nagusitu den kontainer bidezko merkataritza eredua. Erresuma Batuan XX. mendean 80.000 ziren portuetan zamaketan aritzen ziren langileak, egun ez dira 10.000ra iristen, baina itsas garraioa kolapsatzeko gaitasuna dute, erakutsiz sistemak bere burua zepoan harrapatu duela gero eta handiago izan nahiagatik. Langileen arteko elkartasuna barreiatu ahala, Asia Ekialdetik Europara datozen milioika tona produktu Gabonetara garaiz iritsi ezinik geratu daitezke.

 URKO APAOLAZA AVILA

Ez duzu zertan gelditu, alde egin dezakezu”, ihardetsi zion Clemence Cheng Felixstoweko portuko zuzendari exekutiboak langileetako bati, honek laneko baldintzekin ez zegoela gustura esan zionean. Cheng portuan zeuden grebalarien piketera *jaitsi* zen, lehen egunetik protesta utz zezatela konbentzitzera, baina bere jarrerak are gehiago sumindu zituen langileak. Abuztuaren 20a zen eta zortzi egunez luzatu zen Ingalaterrako portu nagusiko zamaketarien lanuztea, azkenaldian izandako merkataritza kolapso handienetako baten arriskuan utziz herrialdea.

Langile joka gorridunen eta Cheng exekutibo gorbatahunaren arteko pa-

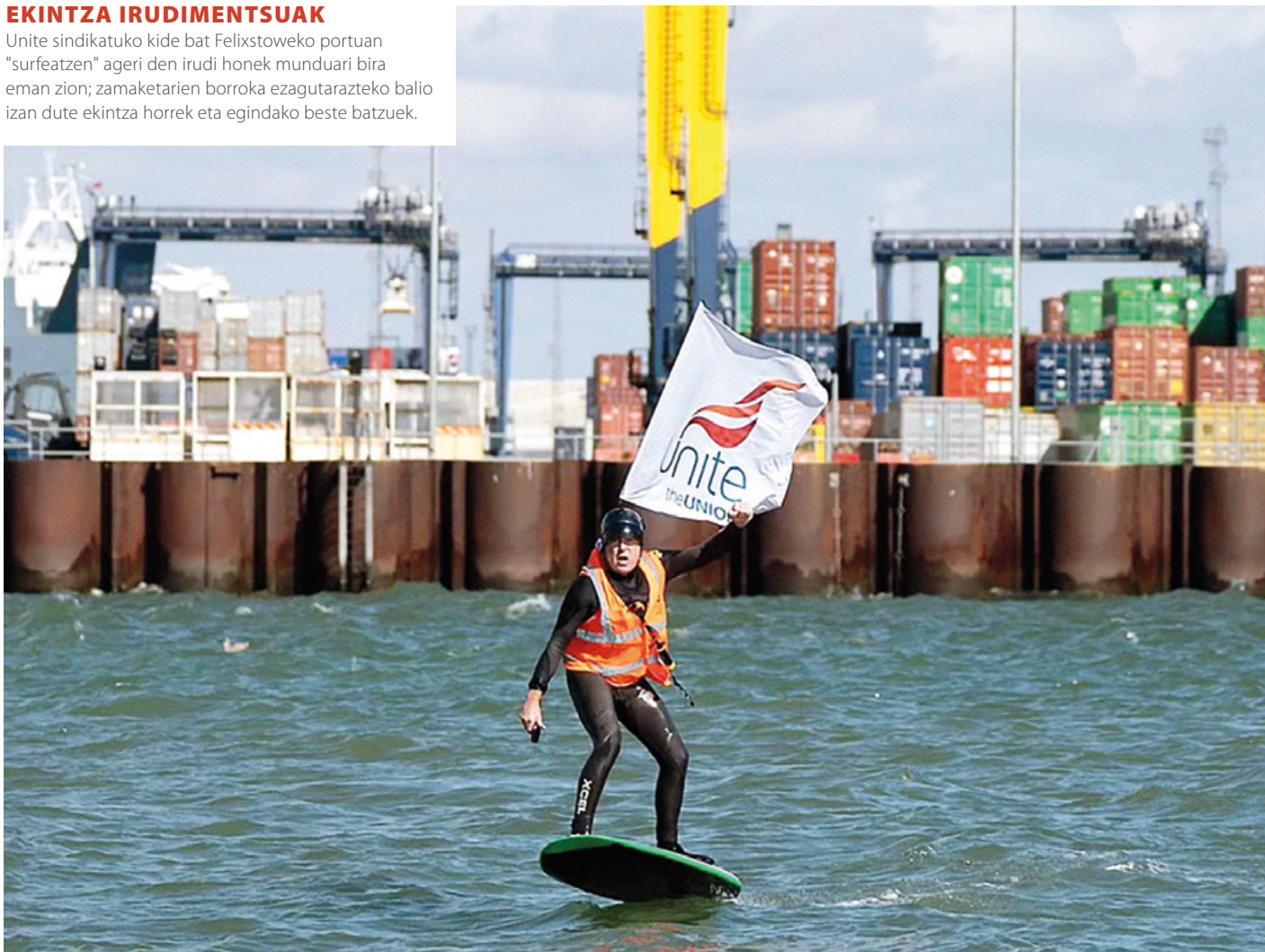
sartea Isabel Ringrose kazetariari irakurri diogu *Socialist Worker* astekarian. Ringrosek Felixstoweko grebari buruzko jarraipena egin du ezkerreko hedabide horretan –Margaret Thatcher hil zenean hilobiaren argazki gainean *Rejoice* edo “poztu zaitez” hitza jartzeko erreparorik izan ez zuena– eta hango zamaketariak munduko merkataritza zergatik baldintzatu dezaketen azaldu du, besteak beste, aurtengo Eguberri-tako kanpainako eta are eguneroko produktuak europar kontsumitzaileen etxeetara iristea baldintzatzeraino.

“Felixstoweko portuko grebek erakusten dute, industria modernizatze-ko saiakeren ondorioz portuko langileen kopurua asko gutxitu arren, oraindik

boterea dutela. Ugazabak grebek sortutako etenaldiak gutxiesten ari dira, esanez ez dutela ‘inpaktu luzerik’ izango”, dio Ringrosek *Why dockers still hold the power to sink production* (“Zergatik zamaketariak oraindik boterea duten produkzioa hondoratzeko”) analisisian. Azaldu duenez, Felixstowera doazen zamaontziak handiegiak dira beste portu batzuetan deskargatu ahal izateko, eta Suezeko Kanalean duela urtebete gurutzatuta geratu zen *Ever Given* ontziarekin gertatu bezala, honek erakusten du munduko hornidura katea zein ahula den: “Edozein oztopok, langileen ekintzak barne, esan nahi du sekulako irabaziak galtzen direla”, ohartarazi digu kazetariak.

EKINTZA IRUDIMENTSUAK

Unite sindikatuko kide bat Felixstoweko portuan "surfeatzen" ageri den irudi honek munduari bira eman zion; zamaketarien borroka ezagutarazteko balio izan dute ekintza horrek eta egindako beste batzuek.

PA MEDIA

Elizabeth II.a erreginaren heriotzak Erresuma Batua hunkitu du hamar egunez, eta egunkariak arrosez tindatu ditu ingelesek ongi egiten dakiten moduan; baina hori ez da arrazoi nahikoa izan Felixstoweko portuan zamaketariak euren borroka uzteko. Portuko kudeaketa daraman enpresaren agintaritzak soldaten %7ko igoera proposatu die –Gasteizko Mercedes-Benzen eta antzeko lantegietan nahiko luketen zifra bat–. Baina inflazioa %10etik gora dagoela ikusita, ez daude prest pobretze gehiago onartzeko, eta 1.900 langileri pasatako inkestan –zeinean %78ak hartu duen parte– %82k eman du proposamenaren kontrako botoa; badakite badutela gaitasuna hori baino askoz gehiago exijitzeko.

**Datu batek balio
dezake ulertzeko
Felixstowe estrategikoa
dela nazioarteko
merkataritzarako:
Erresuma Batura iristen
diren kontainerren
%48 jasotzen du**

Irakurleari Net Hurbil hau heltzen zaionerako seguruenik hasia izango dute zortzi eguneko beste greba bat Unite sindikatu boteretsuak deiturik, gutxienez urriaren 5a arte iraungo duena: “Benetako soldata justu bat ordaindu beharrean, benetako soldata murrizketa bat inposatzen saiatu dira”, argudiatu du Sharon Graham sindikatuko idazkari nagusiak Twitterren, berriz ere grebara jotzeko. Orain, erabaki horren ondorio kalkulazinei aurre hartu nahian dabilta Erresuma Batuko eta beste herrialde askotako merkataritza-logistika arduradunak.

Datu batek balio lezake Felixstoweren estrategikotasuna ulertzeko: Europako portu handienen Top 10ean ez dagoen arren –Herbeheretako Rotterdamgo por-

tu erraldoia eta beste batzuk oso aurretik ditu mugitutako tona kopuruan-, Erresuma Batura iristen diren kontainerren %48 jasotzen du. Horregatik, “zamatariarik gabe prozesua goitik behera eroriko litzateke guztiz”, dio Ringrosek bere analisisan.

Kazetariaren arabera, Asia hego ekialdetik Britainiar Uharteetaraino bidaia egiteko itsasontziek 40 egun inguru behar izaten dituzte, eta horrek esan nahi du grebak Eguberri hauetarako hornidurei eragin diezaiekeela: “Amazon, General Mills, Diageo, Kellogg, Mars Foods eta antzeko markak nozituko dute mina, euren produktuak edukiontzietan bilduta gertuko direlako”.

Portuetako agintaritzak eta merkataritza konpainiak saiatu dira garraioa beste portuetara bideratzen, baina ez dute erraza, bateko HGV edo ibilgailu pisutsuen eskasia, besteko *Brexit*-a... horrek guztiak ere eragina dauka katean. Eta bada beste faktore azpimarragarri bat: Felixstowera iristen diren itsasontziak handiegiak direla edozein moiletan sartzeko.

Kontainer bakoitzak TEU (*Twenty-foot Equivalent Unit*) bat neurtzen du (6,1 metroko luzera) eta itsasontzi bakoitza halako milaka kabitzen dira. Azken mende erdian hazkundea esponentziala izan da: 1950ean gehienez ere 800 TEU garraiatzen zituzten zamaontziek, baina 1968tik hona %1.200 handitu da gaitasuna, 25.000 TEU izateraino, eta granelean eramaten diren petrolioak, ikatza, burdina eta halako gaiak kenduta, egun munduko itsas-kargaren %90 kontainerretan doa ozeanotan barrena.

ATSEKABEAREN UDATIK, ATSEKABE GLOBALAREN NEGURA
Containerization, edo kontainer estanda-

Lehen milaka langileren artean kargatu eta deskargatzen zena, orain gutxi batzuek egiten dute garabi handien bidez. Paretik kendu nahi zituzten horien esku dago, beraz, katea eten edo jarraitzea

rren bidezko merkantzien garraioa, itsas konpainiek azken 70 urtetan kostuak gutxitu eta irabaziaz handitzeko emandako prozesua izan da, baina baita zama-langileek ugazabei ekartzen zizkieten buruhausteak paretik kentzeko modua ere.

“Moilak borroka gune izan dira Kapitalismoaren hasieratik Erresuma Batuan –dio Ringrosek–. 1889an portuko langileak matxinatu egin ziren ordu gutxi batzuetako noizbehinkako lana soilik bermatzen zien sistemaren aurka. Euren greba gakoa izan zen masa-mugimendu sindikalaren jaiotza”. Hala, XX. mendean lorpen handiak izan zituzten; adibidez, Portuko Langileen Junta Nazionala sortu zen kontratazioak sindikatu eta ugazaben artean egiteko. Baina 1970eko hamarkadatik aurrera, sindikatuen kontrako legeekin, batasuna hautsi eta etsipena nagusitu zen langileen artean. “Geroztik [zamatetariak] greben kate-begi ahulena bezala ikusi izan dira. Baina orain Felixstowe erresistentziaren abangoardian dago”.

Kontainerren sistema zabaldu ahala portuko langileak gutxitu diren arren, jarraitzen dute garrantzia handia izaten: 1950eko hamarkadan 80.000 zamatetari zeuden herrialdean, 1973an 43.000 eta 2016an 10.000 besterik ez; baina lehen milaka lagunen artean kargatu eta deskargatzen zena, orain gutxi batzuek egiten dute garabi handien eta programa informatikoen bidez. Paretik kendu nahi zituzten horien esku dago, beraz, katea etetea edo jarraitzea.

Gainera, Felixstoweko gutxi ez eta, Ingalaterrako bigarren portu handiena den Liverpooloko langileak ere greban dira pasa den irailaren 19az geroztik. *Reuters* albiste agentziak zabaldutakoaren arabera 560 langiletik gora dira, eta portuko agintaritzak gaueko txandak moldatu ditu grebak eragin gutxiago izan dezan.

Baina itsas merkataritzako sektoreak jadanik sailhestezina ikusten du portuen kongestioa: “Panikoa espero dugu oporraldiko bidalketekin” adierazi dio merkataritza batek Container xChangeri. Logistika plataforma honek 1.500 konpainiarentzat egiten du lan 65 herrialdetan kontainerak alokatuz, eta Felixstowe eta Liverpooloko grebak hornidura-katearentzat “kolpe bikoitza” izango direla iragarri du. Zamaontziak Hanburgo, Rotterdam, Le Havre, Bremerhaven eta antzeko europar portuetara desbideratuko dira, baina haien okupazioa oso handia da, Container xChange egindako analisiaren arabera kontainer huts ugari pilatzen ari delako. Gainera, Txinan urriaren hasieran ospatuko duten Urrezko Asteak –lantegi ugari itxita egongo dira–, *Muifa* tifoia, edo Europan lehortee ibai nabigagarrietan ekarritako oztopoek, ekaitz perfektua sortu dute udazken honetarako.

Udazkena langileek berotuko dute ordea, prezioen gorakadak eta pobretzeak

KOLAPSOA Felixstowera doazen kontainer-ontzi erraldoiak ez dira edozein portutan kabitzen, eta ontziak Europako portu nagusietara desbideratzen hasten direnean, haien kolapsoa etor liteke, okupazio tasa handia dutelako jadanik.

FELIXTOWEKO PORTUA

ELKARTASUNA Beste herrialdeetako babes mezu ugari jaso dituzte zamaketariek, eta Nazioarteko Garraiolarien Federazioak esan du bere esku dagoena egingo duela "grebak arrakasta izan dezan".

PA MEDIA

akuilatuta. Ingalaterran, Eskozian eta Galesen, zamaketariek gain, trenbideetako langileek, posta zerbitzuetakoek, zabor biltzaileek... greba zikloa hasi dute –askori 1979ko *Atsekabearen Uda* gogorarazten diona, Margaret Thatcher gobernuan jarri zuen protestaldia–, Liz Truss toryak Boris Johnsonen utzitako agintea hartu aitzin. “Krisi humanitario” hitza ere erabiltzen hasi dira osasun etxe batzuk, Axier Lopez kazetariak astekarri honetan azaldu zuen bezala (2.791 zk.). Eta jakina da britainiar uharteetan gertatzen denak kontinente zaharrean eragina duela. Ez alferrik esan du NBEko idazkari nagusi Antonio Gutierrezek

Mundu mailako logistika plataforma batek Felixstowe eta Liverpooleko grebak hornidura-katearentzat “kolpe bikoitza” izango direla iragarri du

“atsekabe globalaren negua” datorrela.

Isabel Ringrosek nahiago du “elkartasunaren globalizazioaz” hitz egin *Socialist Worker*-eko bere analisisan. Azaldu duenez, Unite sindikatuak beste herrialdeetako langileen babes mezu ugari jaso ditu, tartean Herbehereetatik eta AEBetatik. Garraioko Langileen Europar Federazioak (ETF) eta Nazioarteko Federazioak (ITF) –azkeneko honek 19 milioi garraiolarri biltzen ditu– komunikatu bateratua atera dute zamaketarien alde, eta abisua jaurti dute: “Erabateko babes eta mobilizazioa bermatuko dira grebak arrakasta izan dezan”. Olentzerori gutuna lehenbailehen bidali, irakurle. ●

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani 23 · 20004 Donostia

T. 943 420 624

www.zinkunegioptika.com

